

Börsåret 2018 – Tilltagande handelskonflikt fick marknaderna på fall

Även 2018 blev ett år som till stora delar kom att påverkas av politiskt fokus.

I början av året fick börserna stöd från amerikanska skattereformer men fokus flyttades successivt till Storbritanniens EU-utträde och en upptrappad handelskonflikt mellan USA och Kina.

I Sverige slog vi nytt svenskt rekord i regeringsbildning och det dröjde till slutet av januari innan en ny regering var på plats.

Tittar vi tillbaka några år har politiska händelser fått stort medialt genomslag medan värdepappersmarknaderna agerat kortsiktigt på dessa händelser och istället fokuserat på de stigande bolagsvinsterna och den bättre konjunkturen, vilket bibehållit den positiva trenden på börsen.

Den uppskrivade tonen kring handelskonflikter verkar nu dock ha letat sig in i statistiken och mer exportberoende ekonomier har noterat viss avmattning i efterfrågan.

Den amerikanska ekonomin har länge framstått som vinnaren samtidigt som den stora andelen teknikbolag har lockat investerare. De amerikanska bolagens framfart har genom sin stora andel i världsindex fått de mer mogna marknaderna att utvecklas betydligt bättre än tillväxtmarknaderna.

Det var också i tillväxtmarknaderna vi såg en första trendvändning på aktiemarknaderna. Deras valutor började svänga efter att den amerikanska dollarn stärkts under våren, och den amerikanska centralbankens fortsatta räntehöjningar spädde på denna trend.

Vi fick även se ett kraftigt fallande oljepris under året, från lite drygt 85 dollar fatet till som lägst runt 50 dollar. Historiskt har ett fallande oljepris bidragit till en lättnad för många ekonomier. Det bör även leda till att inflationsförväntningarna faller och det ser i och med detta ut som att den amerikanska centralbanken kan bli mer försiktig i sin räntehöjningscykel.

En mindre åtstramande penningpolitik borde i sig vara positivt för den ekonomiska utvecklingen på lite sikt men kombinationen av fallande inflations- och tillväxttakt har historiskt sällan varit positivt för aktiemarknaden.

Hur gick det då för Friskyttens under 2018?

Friskyttens förvaltning består som tidigare år av två diskretionära uppdrag. Ett nordiskt aktiemandat som förvaltas av Cliens Kapitalförvaltning och ett brett globalt allokeringsmandat som förvaltas av Carnegie. Friskyttens tillgångar uppgick per 2018-12-31 till ca 100.000.000:-

Carnegies mandat backade ca -4% under året och Cliens mandat ca -6,5%. Stockholmsbörsens OMX30 index backade -10,83%. Även om Friskyttens portfölj backade totalt sett är det ändå glädjande att våra förvaltare genom en aktiv förvaltning klarat sig bättre än index och ett tecken på att en aktiv förvaltning skapar ett mervärde. Detta blir ännu tydligare om vi tittar på riktigt lång sikt. Cliens har varit en del av Friskyttens förvaltning sedan 2000 vilket gör att vi kan se resultatet över en lång tidsperiod. Friskyttens mandat hos Cliens har haft en avkastning på 263,07% sedan start vilket är en överavkastning med 93,05% jämfört med jämförelseindex som avkastat 170,07% under samma period. Tittar vi på hur Friskyttens så kallade NAV-kurs utvecklats har en andel som varit med från starten haft en avkastning på 6,5% /år. Man ska då ha i åtanke att NAV-kursen visar utvecklingen efter alla skatter och kostnader som belastar stiftelsen löpande. Den faktiska avkastningen har således varit högre.

Friskyttens drog också ner sin totala aktieandel i portföljen under 2016/2017 dels som en konsekvens av en lång börsuppgång men också för att möta Friskyttens nya vardag efter fusionen med Swedbank. Tidigare har Friskyttens fått årliga insättningar de år bankerna gjorde avsättningar till stiftelsen. Dessa kunde då matchas mot eventuella uttag av fria andelar och stiftelsen kunde hålla en relativt hög aktieandel i portföljen.

Vilka värdepapper som ska köpas och säljas löpande beslutar förvaltarna utifrån det diskretionära mandatet. Friskyttens styrelse sätter upp dessa riktlinjer utifrån en mängd faktorer. Portföljen ska passa en väldigt stor grupp av sparare med stor spridning i ålder och risknivå och målsättningen är därför att försöka skapa så hög riskjusterad avkastning som möjligt för andelsägarkollektivet.

Utöver detta behöver stiftelsen också förhålla sig till hur mycket pengar som kommer att betalas ut årligen till de andelsägare som väljer att plocka ut sina fria andelar.

För att hantera detta har styrelsen tagit fram en modell som bygger på historiska mönster i hur andelsägarkollektivet tar ut sina fria andelar. Detta mönster ligger sedan till grund för hur kapitalet allokteras mellan mer riskfyllda placeringar och lite säkrare placeringar tillsammans med synen på investeringsklimatet. Alla dessa faktorer sammantaget leder fram till den slutliga portföljen för Friskyttens tillgångar.

Friskyttens konstituering ändras

Som bekant har ju Swedbanks köp av Sparbanken Öresund även påverkat Friskyttens till viss del.

Då Friskyttens är en egen juridisk person och stiftelsen kommer finnas kvar tills den sista kronan är uttagen av andelsägarna är det av största vikt att stiftelsen har en väl fungerande styrelse.

Historiskt har styrelsen i Friskyttens tillsatts med representanter från arbetsgivare och de fackliga parterna. Efter affären kan inte dessa utse representanter varför styrelsen inledde ett arbete att begära så kallad permutation av stiftelsens stadgar hos Kammarkollegiet för att se till att Friskyttens även i framtiden kan leva kvar och uppfylla sina förpliktelser. Permutation av stadgar är en segdragen process men i slutet av 2018 fick Friskyttens tillslut sin permutation godkänd. Detta innebär i korta ordalag att Friskyttens styrelse framöver kommer att utses av andelsägarkollektivet där en Valberedning nominerar ledamöter. Detta sker genom ett årligt andelsägarmöte och **bifogat finns din inbjudan** till Friskyttens första andelsägarmöte. Den sittande styrelsen har utsett en första Valberedning som anses representera tidigare arbetsgivare och fackliga parter på bästa sätt.

Hoppas vi ses på andelsägarmötet i mars!

Ängelholm 2019-01-15

Björn Roslund
Ordförande i Friskyttens